

Pildi autor: Jane East

Informatsioon koolilõuna maksumusest

Sirle Sõstra-Oru
Vanemspetsialist | Tartu Linnavalitsus
Aprill 2022

Toitlustamise korraldus Tartu linna haridusasutustes

- Tartus osutatakse toitlustusteenust (hanke korras leitud teenuse osutaja) peaaegu kõigis Tartu linna koolides (erand Tartu Maarja Kool) ning 9 Tartu linna lasteaias.
- Ülejäänud 18 lasteaedades korraldavad lasteaiad oma toitlustamise iseseisvalt.
- Toitlustushanked viiakse läbi tsentraliseeritult omavalitsuse poolt (oskusteave ja juriidiline tugi koos).
- Lepingud sõlmib haridusasutuse juht.
- Koolides viieks aastaks, lasteaedades kuni kolmeks.
- Köögi- ja sööklaruumid antakse tasuta kasutamiseks, toitlustaja maksab kommunaalteenuste eest.

Koolilõuna hind Tartu linna koolides

Tartu Linnavalitsuse 16. jaanuar 2018. a korraldusega nr 51 kehtestati järgmised koolilõuna maksumused:

Klassid	Koolilõuna eurodes	hind,	sh riigi toetus	sh KOVi toetus	sh lapsevanema osalus
1.-4.		1,25	1,00	0,25	-
5.-9.		1,50	1,00	0,05	0,45
10.-12.		1,70	1,00	-	0,70

Tartu linna koolides pakutava koolilõuna valmistamisel tuleb tootlustajatel lähtuda:

sotsiaalministri 15.01.2008. a. määrusest nr 8
"Tervisekaitsenõuded toitlustamisele koolieelses
lasteasutuses ja koolis"

Tartu linna poolt seatud nõuetest toidule (tehniline
kirjeldus)

koolitoidu (koolilõuna + koolieine) valmistamisel tuleb
kasutada mahetoorainet, kus vähemalt 20% mahetooraine
pakkumine on kohustuslik ning vähemalt 51% tooraine
kasutamine koolitoidu valmistamisel tagab pakkujale
lisapunktid

Koolilõuna hinda mõjutavad:

- vahemikus 2018–2022 on tarbijahinnaindeksi toidu ja mittealkohoolsete jookide osa tõusnud ca 20 protsenti ning prognoositakse veelgi kiiremat kasvu lähitulevikus. Näiteks on võrreldes detsember 2020 vs detsember 2021 toidukaupadest enim kallinenud kartul (110,1%), värske kala (35,2%) ja värske köögivili (26,7%), mida kasutatakse palju koolitoidus;
- alampalk on tõusnud nelja aastaga ca 31 protsenti. Kui aastal 2018. oli alampalk 500 eurot, siis 2022. aasta alampalgaks on 654 eurot;
- tänane kiire kommunaalteenuste hindade tõus on samuti muutnud toimetuleku koolide toitlustusettevõtete jaoks keerulisemaks. Tartu Linnavalitsusele on laekunud kahe toitlustusettevõtte poolt ettepanek kommunaalteenuste kulude kompenseerimiseks.

Tooraine hinnamuutused 2018 vs 2022

kartul 53%

kohupiim 25%

makaronid 20%

marjad
(mustikad) 45%

suhkur 47%

riis 38%

pähklid 26%

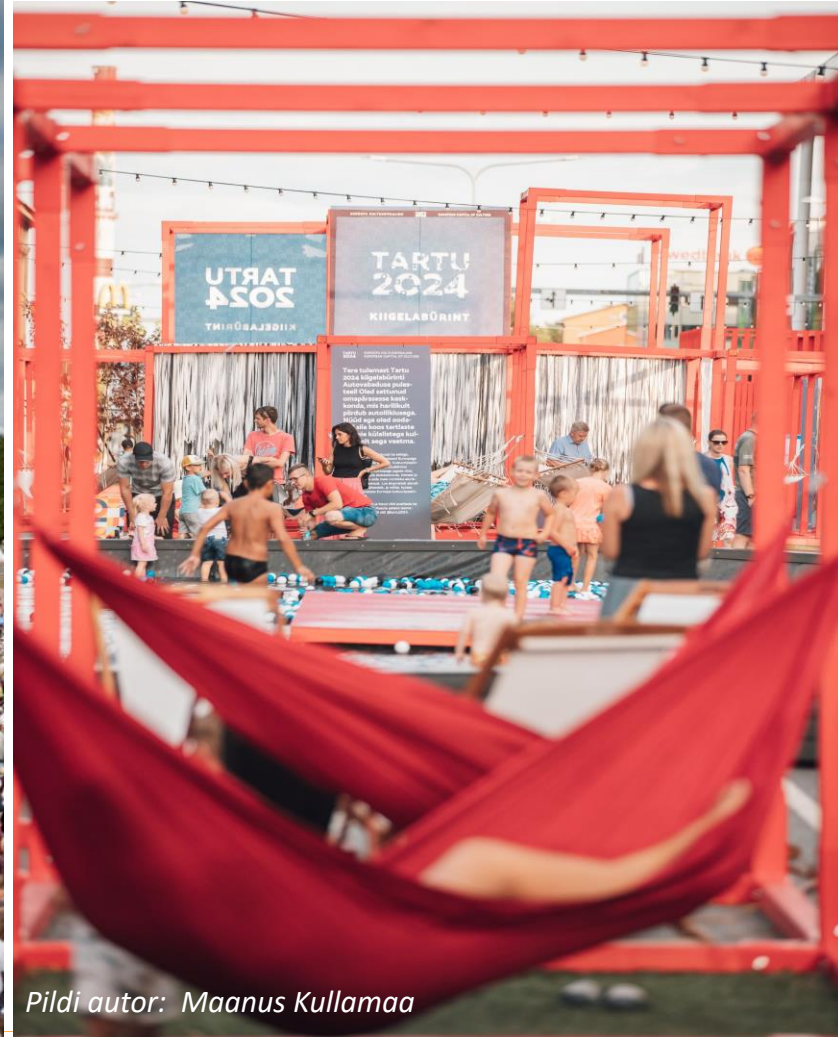
odrakruup 52%

lõhe/forell 34%

Tartu Linnavalitsuse fotopank

Pildi autor: Maanus Kullamaa

Tartu Linnavalitsuse fotopank

Suunised mahetooraine kasutamiseks Tartu haridusasutuste toitlustamisel

- 2019. aastal tuli Tartu Linnavolikogust ettepanek mahetoidu osakaalu tõstmiseks 50% ulatuses kõikide Tartu lasteaedade ja koolide menüüdes.
- Tartu linna 2018 – 2025 arengukavas hooliva linna peatüki all on peetud oluliseks tervist edendavate tegevuste toetamine ja võrgustike arendamine ning maheda ja tervisliku toidu kasutamise eelistamine linna allasutustes ja linna korraldatavatel üritustel.
- Samuti peetakse koalitsioonilepingus vajalikuks märkida, et Tartu haridusasutustes pakutakse võimalikult kvaliteetset, mitmekesist, mahedat ja eestimaist toitu, toetatakse tervisliku toitumise programme koolides ja lasteaedades.

Mahetooraine kasutamine ja ökomärgis Tartu linna haridusasutustes seisuga 2022

KOOLID:

- 11 Tartu linna koolis 20-50% toorainest on mahe;
- 5 Tartu linna koolis 50-80% toorainest on mahe;
- alates sügis 2022 lisandub veel 4 kooli, kus 50-80% toorainest on mahe.

LASTEAIAD:

- 2 Tartu linna lasteaias 20-50% toorainest on mahe;
- 6 Tartu linna lasteaias 50-80% toorainest on mahe;
- 4 Tartu munitsipaalhoius 50-80% toorainest on mahe.

Mahetooraine pakkumine toitlustushangetes 2018-2019

Pakkuja (toitlustaja) sai valida:

- mahetoorainet ei kasutata;
- vähemalt 25% teraviljatoodetest on mahedad ja/või
- vähemalt 25% lihatoodetest on mahedad ja/või
- vähemalt 25% puu- ja köögiviljadest on mahedad.

Mahetooraine pakkumise eest sai pakkuja (toitlustaja) hanke raames lisapunkte.

Mahetooraine pakkumine toitlustushangetes alates 2020

Pakkuja (toitlustaja) saab valida:

- vähemalt 20% kogu tooraine kogusest on mahetooteid sh vähemalt üks kord kuus liha, muna, piimatooted, teraviljatooted, kaunvilju ning puu- ja köögivilja;
- vähemalt 51% kogusest mahetooteid sh vähemalt üks kord kuus liha, muna, piimatooted, teraviljatooted, kaunvilju ning puu- ja köögivilja (lisapunktid).

...eelnevaga kaasneb kohustus taotleda ka vastavat ökomärki, kas:

20-50% toorainest on mahe või 50-80% toorainest on mahe.

Eestis saab kasutada spetsiaalselt toitlustajatele mõeldud ökomärki, millega saab viidata mahetooraine kasutamisele.

Ökomärgi väljastab Eestis Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA).

Toitlustajate ökomärgil saab näidata ettevõttes kasutatava mahetooraine osakaalu kolmes vahemikus:

- 20–50% toorainest on mahe;
- 50–80% toorainest on mahe;
- 80–100% toorainest on mahe.

Miks mahe? Mahetoidu tervislikkus ja kvaliteet.

- Sünteetiliste taimekasvatusevahendite vaba - erinevad uuringud on näidanud, et pidev kokkupuude taimekaitsevahenditega võib suurendada vähki haigestumise riski;
- antibiootikumide vaba;
- mahekultuurides on tihti suuremad antioksidantide kontsentratsioonid ning mahepõllumajanduslikult toodetud liha sisaldab rohkem lihasesisest rasva (mahepiimas ja -lihas on ligikaudu 50% enam oomega-3-rasvhappeid ning väiksem küllastunud rasvhapete sisaldus), mis annab mahelihale võrreldes tavalihaga parema maitse ja mahlakuse;
- mahetoidus on keelatud kasutada sünteetilisi lõhna-, maitse- ja värvained ning maitsetugevdajaid (kunstlike lisaainete ning pestitsiidide kasutamise suhtes on eriti tundlikud lapsed, kuna nende kehakaal on väike ning organism arenemisjärgus. Lisaks on epidemioloogilised uuringud teinud kindlaks mõningate pestitsiidide kahjuliku mõju laste kognitiivsele arengule praegusel kokkupuute tasemel).

Maaeluministeeriumi mahetoetus

- Maaeluministeeriumis (MeM) on kooskõlastamisel eelnõu mahetoetuse maksmiseks ökomärgisega haridusasutustele, mille eesmärk on mahetoetuse kaudu soodustada ka teisi omavalitsusi liikuma mahetoidu kasutamise suunas, mis Tartus on juba aastate eest alustatud.
- Eelinfona on teada, et toetuse suurus on eeldatavasti 0,15 eurot õpilase kohta toidupäevas, see on seotud ökomärgisega ning makstakse haridusasutuse pidajale.
- Mahetoetus lisandub uutele koolilõuna hindadele, kui mahetooraine pakkumine on kokkulepitud mahus täidetud. Vastavalt MeM otsusele makstakse mahetooraine toetus toitlustajatele tagasiulatuvalt kas I või II kvartalist täna kehtivale koolilõuna hinnale lisaks.

Mahetooraine hinnad vs tavatooraine hinnad toitlustajal:

puu- ja
köögiviljad
169%

piimatooted
60%

kuivained
63%

veiseliha
16%

Mahetooraine hinnad vs tavatooraine hinnad isetoitlustaval asutusel:

Muna
46%

Kartul
79%

Kartul
32%

Kohupiim
113%

Kohupiim
36%

Hapukoor
-1%

Vahukoor
10%

Makaronid
146%

Kaerahelbed
30%

Kaerahelbed
21%

Kaerahelbed
-5%

Piim
85%

Piim
46%

Piim
59%

Nisujahu/-püül
30%

Kaalikas
192%

Porgand
392%

Tatar
17%

Marjad
47%

Uued koolilõuna hinnad alates 01.09.2022:

Toitlustajale hinnatõus ca 28%

Klassid	Koolilõuna hind alates 01.09.2022, eurodes (kasv võrreldes eelmise hinnaga)	sh riigi koolilõuna toetus	sh riigi mahetoetus	sh KOVi toetus	sh lapsevanema osalus	Hinnatõus lapsevanema jaoks, eurodes	Vanema maksimaalne osalus kuus 21 toidupäeva kohta, eurodes (kasv lapsevanema jaoks)
1.-4.	1,60 (sh kasv +0,35)	1,00	0,15	0,10	0,35	0,35	7,35 (sh kasv +7,35)
5.-9.	1,90 (sh kasv +0,40)	1,00	0,15	0,10	0,65	0,20	13,65 (sh kasv +4,20)
10.-12.	2,15 (sh kasv +0,45)	1,00	0,15	-	1,00	0,30	21,00 (sh kasv +6,30)

Kuna MeM täpne meede avalikustatakse mai lõpuks, siis hetkel saab Tartu Linnavalitsus sätestada hinnad koolilõunale ilma MeM toetusega, so:

- 1. - 4. klassis 1,45 eurot;
- 1. - 9. klassis 1,75 eurot;
- gümnaasiumis 2 eurot.

Indekseerimine

Alates 1. septembrist 2022 seotakse koolilõuna hinnad valemiga:
Koolilõuna hind = Kehtiv hind + Kehtiv hind * 50% * (toidu ja mittealkohoolsete jookide hinnatõus + miinimumpalga tõus)

See tähendab, et poole hinnatõusust annab hindade tõus ja poole palgakasv.

Hindu tõstetakse üks kord aastas ja need kehtivad terve õppeaasta. See tähendab, et hinnatõus toimub enne igat uut õppeaastat, järgmine hinnatõus tuleb 1. septembril 2023.

KOV-i toetuse suuruseks jääb alates 1. septembrist 2023 6% (sept 2022 KOV osaluse %) koolilõuna hinnast 1.-9. klassis. Gümnaasiumi osas KOV-i toetust ei ole. Kui peaks muutuma riigi toetuse suurus, vaadatakse jaotus üle.

Pildi autor: Tiit Grichin

Tänan!

www.tartu.ee

Aprill 2022

